

PROFESSIONALS CREATIVES D'INDUMENTÀRIA I DE BRODATS

DE LA CELLERA DE TER I ST. JULIÀ DEL LLOR

EXPOSICIÓ DE VESTITS DE NUVIS I INDUMENTÀRIA DIVERSA, 1860-1970

PROMOGUDA PER M. CARMEN PALMA (ABRIL 2016)

MARIA LLORET

Modista de La Celler de Ter

MARIA TERESA MATILLÓ

Modista de La Celler de Ter

MONTSERRAT AUSELLÉ

Modista de La Celler de Ter

DOLORS PRAT

Modista de La Celler de Ter

DOLORS PUIGDERRAJOLS

Brodats Sant Julia del Llor

MARIA CARMEN PALMA

Promotora de l'Exposició

Pere Masó
La Cellera de Ter
pmaso2@xtec.cat

Edició setembre 2016

**Realització d'entrevistes
i textos:**

Pere Masó i Panella
Professor de Psicoestètica

Fotografia:

Sebi Vila i Pere Masó

Disseny gràfic:

Eduard Llorens

PRESENTACIÓ

La Maria Lloret, la Mª Teresa Martilló, la Dolors Prat, la Montserrat Ausellé, la Dolors Puigderejols i la Mª Carmen Palma tenen una gran avantatge: cal que les agraïm amb gran consideració els grans treballs que han fet en aquests darrers 60 anys.

La seva vocació, mestratge, delicadesa i bon gust fan que puguin ser considerades com a models a tenir molt present dins d'aquestes especialitats.

Ara que es tornen a posar de moda aquests oficis serà bo demanar-lis consells per conservar-ne el rigor en el pensar i en el fer. També per aconseguir les vivificants satisfaccions que se'n deriven per les obres d'art que s'aconsegueixen. Tots sabem que les persones busquem bellesa, actualització, elegància i seducció.

Elles ens donen un notable llegat per aconseguir-ho.

Pere Masó i Panella

PROFESSIONALS CREATIVES D'INDUMENTÀRIA I DE BRODATS

DE LA CELLERA DE TER I ST. JULIÀ DEL LLOR

MARIA LLORET

La Celler de Ter, 1932.

Actualment continua vivint a La Celler de Ter.

COMENÇAR A GUANYAR-SE LA VIDA

Va aprendre el seu ofici amb la seva cosina la Carmen Bosch i Lloret. Hi va anar cada dia durant tres anys des de casa seva que era Can Lloret (prop de l'ermita de St. Just i Pastor).

Va començar a cosir a casa seva a les afores del poble. Recorda com hi passava amb una vespa un viatjant de roba anomenat Marimon. Donat que ja sabia el dia que aquest comercial hi passaria procurava que les clientes que volien fer-se fer un vestit hi fossin per veure i triar la roba. També recorda com havia d'anar per les cases a emprovar vestits i com els havia de planxar amb una planxa de ferro que s'havia d'escalfar amb carbó.

La Montserrat Ausellé va ser aprenenta seva i amb el temps varen coincidir com a treballadores de l'empresa que en deien el Punt de La Celler de Ter (el nom de l'empresa era Jaisa de Badalona). També varen treballar per l'empresa Llop Blanc (de Sta. Coloma) on entre altres hi feien jerseis Lacoste. Gràcies a això ara cobren pensió de jubilació. Aquestes empreses tenien uns 20 treballadors. Els seus comandaments Ana, la Sra Paca, el sr. Josep, ensenyaven molt i ho volien tot molt ben fet. Es pot dir que les empreses estaven ben dirigides.

PRODUCCIÓ ARTESANAL

La Sra. Lloret quan treballava pel seu compte i solament per dones, feia:

Vestits de núvia.

Abrics.

Jaquetes.

Faldilles.

Fa tres anys que va fer el vestit del rei blanc i del seu patge per la cavalcada de reis de La Celler. Poc abans havia fet un vestit de carnaval per la seva néta.

Cada any tenia temporades de molta feina; abans de la festa i de l'hivern. Per ella, totes les temporades eren bones. Pels induments estiuencs emprava sedes, tergal i fibres. Pels d'hivern llana i algun de vellut.

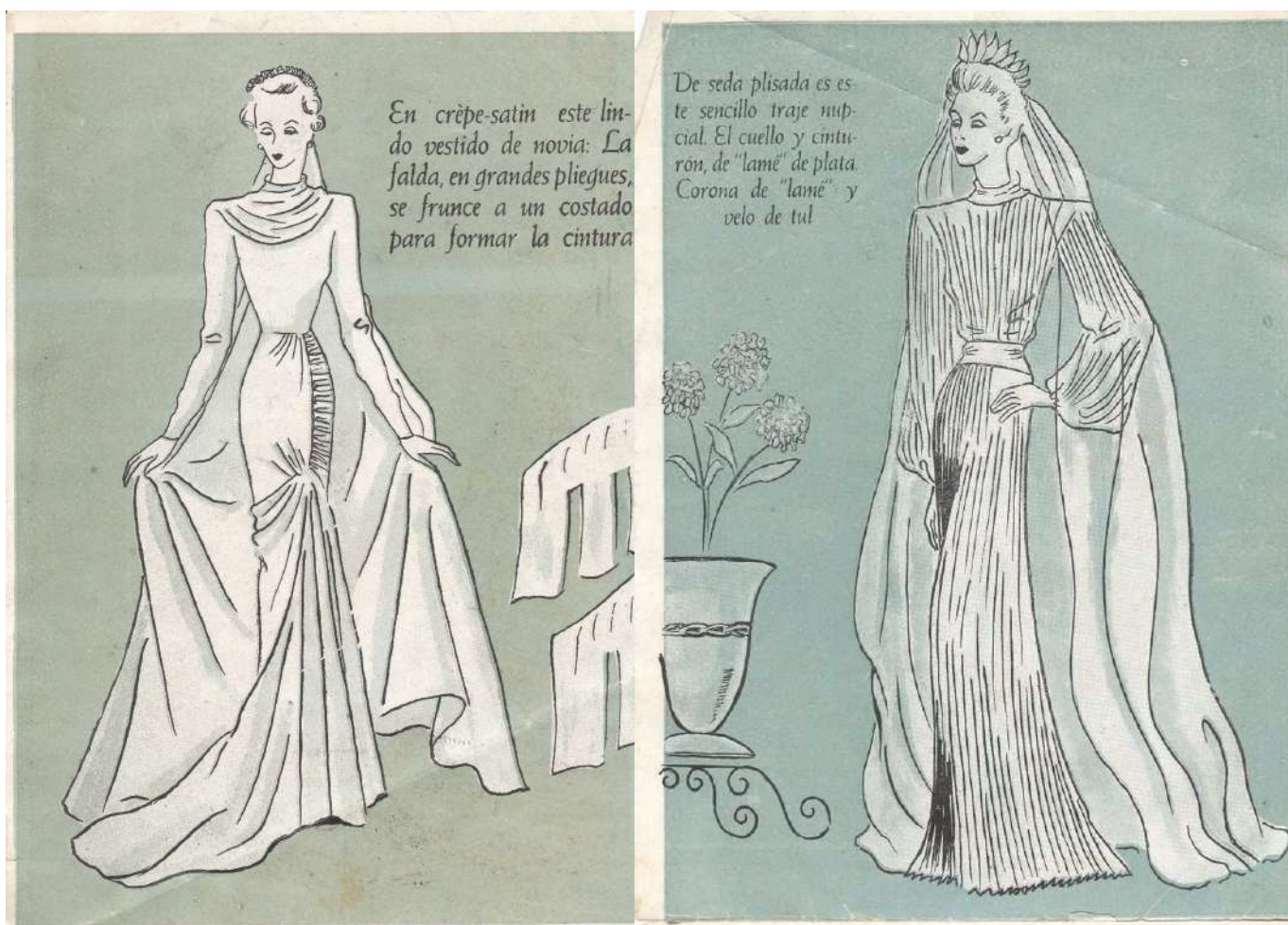
CREACIÓ DE MODELS

Ella es feia molts patrons i per tant no depenia d'allò normalitzat dels «figurins». Els sabia fer encara que fossin difícils perquè ho havia après en els temps del seu aprenentatge de modista.

NÚVIES AFAVORIDES SENSE EXCESSOS

A l'hora de decidir quin vestit es feia fer una futura núvia podia ser que aquesta triés pel seu compte un «figurín» a imitar. En altres casos el model el dissenyava la Sra Lloret. En aquest cas era més fàcil que el vestit escaigués millor a la joveneta. Quedava més harmoniós segons la seva constitució. Sempre: uns últims retocs per evitar puntuals estretons o amplituts.

Per ella, La Cellera de Ter era un poble normal i en conseqüència les seves núvies cercaven una normalitat per la seva aparença. Encara que sempre hi ha de tot, moltes d'elles no es creien les reines de la creació.

ALGUNES CURIOSITATS DEL VESTIR EN ELS ANYS 60 A LA CELLERA DE TER

No es veia uniformitat en el vestir entre els membres de la família. Un membre podia anar amb un vestit nou d'un estil i un altre amb un força passat de moda. Cal tenir present que s'anava molt just de diners. Per això alguns es casaven a les 7 del matí per no ser vistos amb vestits quasi del dia a dia.

A les modistes no se'ls demanava dissenys per atraure sexualment. Tots i totes molt santets i santetes.

No es podia anar a misa sense mànigues, sense mitjes ni amb escots.

MARIA TERESA MATILLÓ

La Celler de Ter, 1942.

Actualment continua vivint a La Celler de Ter.

UN BON APRENENTATGE DE MODISTA

Als 12 anys i a l'estiu ja anava a cosir a cal sastre de la Celler de Ter. Va començar aprenent les classes de fils (sedantina, fil normal de cosir, el cotó d'embastar i el torcal per fer traus). També els forros (de seda, de ras i els ratllats per les armilles dels senyors). Més endavant les entreteles, la bucaram i el «forro» fort. Així, el sastre li podia manar que anés a les prestatgeries a buscar un determinat paquet d'un «gènere» ja conegut. Si no calia anar a les prestatgeries, s'anava practicant passant punts, sobrefilant (no hi havia màquines per fer-ho) i picar colls. Quan es dominava tot això ja podia entornar americanes (cosir el forro en punts petits) i començar a fer pantalons de treball.

A l'any 1957 (la Maria Teresa tenia 17 anys) va anar a Calella a casa d'una seva tia que era modista. Amb ella hi va aprendre a fer vestits de senyores. Des de Calella anaven dues vegades l'any a veure les desfilades de models a Barcelona. Al cap de tres anys va tornar a La Celler, on durant vuit anys, va fer de modista.

Feia vestits de núvia, vestits de comunió, vestits jaqueta, abrics.

MATERIALS UTILITZATS:

Llana, cotó, sedes, el panamà, el fil, el crep, la batista, l'organça, el ras, el chantilli, el brodat, la blonda, l'organdí, el xantum, el xeviot i la viscosilla. La nostra entrevistada recorda com en els anys 1955-60 va sortir la friselina. Era una entretela més manejable per fer colls, solapes i certes parts dels abrics i jaquetes de les senyores.

VESTITS DELS REIS DE LA CELLERA

Donat que la nostra modista va estar a la comissió de reis, va aprofitar la ocasió per fer-hi tres conjunts complerts d'induments amb moltes col.laboradores. La realització va durar alguns anys. A la rectoria i a l'església hi ha capes de reis molt maques de bellut fetes per ella i tot un equip de senyores. Més tard es va fer el quart equip de vestits segons el disseny de la LLuisa Royo Vila. Cal recordar que abans els reis anaven vestits de túniques de pastorets i vànoves de les cases.

TRAMPA PIADOSA

Amb el taxi d'en Joan Novich, llavors president del Centre Parroquial, i acompanyada d'en Francesc Collell, la Maria Vila i la Isabel Colell, varen anar a Barcelona a inspirar-se per fer els vestits de patges i reis de La Cellera. Varen anar a la botiga "Peris Germans" que es dedicaven al lloguer de vestits de tota classe. Varen dir que volien llogar vestits de reis i mirant mirant, se'ls varen copiar.

MÉS APRENENTATGE

A Barcelona va estar amb una modista molt bona, la Sra. Antònia Araus, amb clients a tot Espanya. Allà s'hi feia tot a mà encara que es pogués fer a màquina. Com és lògic si el preu d'un vestit podia ser de 1.000 pessetes, ella en cobrava 15.000. La nostra molt amable entrevistada volia estudiar estètica però li varen mancar recursos per fer-ho, tot i que quan cosia amb la Sra. Araus va aprofitar per anar a classes d'estètica durant un any.

MODELS

Per ella, els bons referents eren: Cristian Dior, Pedro Rodríguez, Pertegaz, Can Gratacós i Santa Eulàlia de Barcelona. També les visites de les desfilades molt bones que feien els de la botiga "La Innovació" aleshores situada al portal de l'Àngel de Barcelona.

Segons ella, de les desfilades es copiaven moltes coses: els teixits que dominaven, els colors, si la màniga serà més curta o més llarga o si el vestit ha de ser més curt o més llarg. Altres influències que va emprar: La revista «Siluetas», la publicació «Burda» i una publicació francesa. Aquesta va sortir més tard, els seus escrits eren en alemany amb un suplement de la corresponent traducció al espanyol.

QUÈ DEMANA VEN LES CLIENTES?

A l'hora d'encomanar un vestit moltes clientes no tenien una idea exacta del què volien. Li deien: «Tu mateixa, tu mateixa». Com és lògic ella els feia una proposta.

Sempre hi havia algú que venia a encarregar-lo amb una idea determinada. En certes ocasions servien molt les glasilles. La Mª Teresa en comprava 2 o 3 aprofitant la seva estada a les desfilades. Donat que altres modistes de diferents pobles també en compraven després feien intercanvis.

La televisió i el festival d'Eurovisió donaven moltes idees, en especial a les jovenetes, per decidir què i com ho volien.

CURIOSITATS

Les clientes normalment es folraven els botons. Ho feien amb una màquina dissenyada per folrar botons i sibelles i els sortia més econòmic que fer-ho fer.

Va cosir fins els 29 anys i després va fer estètica combinat amb lo dels reis i altres activitats del poble.

El procés de fer un vestit de núvia era molt reservat. Només el podia veure l'ajudanta de la modista. Fins el dia del casament no el veien altres persones.

Quan va sortir lo del «Prêt a porter» la gent li deia: el vestit que has fet t'ha sortit més maco que el de «Prêt a porter».

Totes les clientes demanaven que en fer el seu vestit deixés robes i eixamples per poder fer possibles modificacions. Havia de durar molts anys encara que es tingués de refer. La roba durava tota la vida.

La primera brusa que va fer va ser per la Carmen Bosc Reus. I l'últim abric el va adquirir l'Àngela Moreno Caparrós.

MONTSERRAT AUSSELLÉ

Nascuda a La Cellera de Ter, 1940.

Va estar exercint la seva professió fins al moment de jubilar-se.

La Montserrat actualment té 75 anys i viu a La Cellera de Ter. Ha treballat molts anys de modista i de talladora en empreses del ram de la confecció.

Va començar a cosir a l'acabar el col·legi als 14 anys. Va iniciar-se a casa de la Maria LLobet. Al cap de dos anys d'anar-hi a aprendre, la mateixa Sra. Lloret li va preguntar si li agradaria fer de modista. La resposta va ser afirmativa i llavors fou quan va començar a estudiar el sistema Martí. Als 18 anys ja començava a treballar pel seu compte i si calia anava a ajudar a la seva ex-professora. Va tenir noies a cosir i inclús alguna de llogada. Més tard va anar a tallar a una fàbrica de punt que hi havia a La Cellera.

Al llarg dels temps ha fet indumentària per nenes, dones, núvies i inclús un per batejar. Per les dones feia: vestits, abrics, jaquetes i bruses.

Quan una clienta li demanava si li podia fer un vestit ella li ensenyava "figurins" de les publicacions del moment per poder decidir quina mena de vestit calia fer. Normalment eren de la revista "Burda" que encara existeix. Així arribaven a concretar el que es tenia de fer. Molt sovint la clienta triava i comprava la roba a un viatjant que ja coneixien molt. En certes ocasions la mateixa clienta ja s'havia espavilat en comprar la roba pel seu compte. Amb aquesta la modista ja podia començar a fer la prenda que havien pactat. Tot explicant, la Sra. Montserrat fa una puntualització diguent: "ara es torna a ensenyar a cosir però no hi ha botigues que venguin roba. La que venen surt molt cara i val més la pena anar a comprar el vestit fet."

Com és natural a l'hora de fer-se un vestit sempre s'ha anat seguint la moda (1). Les clientes demanaven novetats, coses atractives que habien vist o imitacions dels models de l'esmentada publicació. A grans trets es pot dir que la moda l'anava marcant la revista "Burda" i s'ha vist de tot: minifalda, més llargs i més amples, prisats que ara es tornen a portar... La sortida del nylón i del tergal també va provocar canvis. El cotó ha servit tota la vida a diferència dels de fil que no han tingut tanta acceptació perquè s'arruga massa. El que podia comprava la roba més bonica però molta gent era treballadora i no es podien permetre determinats luxes. Voler anar elegant volia dir: tela bona i detalls com el d'un coll de pell, unes puntes, uns entredós, nervis, botons molt macos, passamaneria, lletions....

En certs casos es pretenia una gran elegància aplicada a un estil tirant a "sexy" i per tant calia parlar de com podrien ser els "escots" per davant i per darrera, de les tires, de si amb mànigues o sense i així tota mena de detalls.

A la primavera es feien vestits jaqueta, a la tardor abrics de temporada, després abrics d'hivern i finalment d'estiu. Per alguna festa especial com la de nadal també hi havia qui es feia fer alguna cosa. Estem parlant de clients del Pasteral, La Celleria i Anglès.

Segons ella les que podien més a més d'un bon vestit també portaven joieria. Al preguntar-li si quan anaven a la perruqueria es tenia en compte com el pentinat deuria de lligar amb el vestit ella va respondre que no. A vegades no hi havia ni coordinació entre el vestit i les sabates. Més endavant ja es va anar sol·lucionant aquest tema però en els anys enrera tant hi feia i "per nosaltres ja anavem mudades". (2)

Per les nenes, el nou vestit es decidia d'acord amb la mare, la nena, la modista i qui aconsellava diguent: "aquesta tela i aquest model és més per nena o per noia gran." Es volia i agradava que la mainada anés ben maca. A vegades sortien dificultats perquè aquests petits tenien unes idees molt clares i volien una cosa determinada que els grans no veien que els hi escaigués.

Parlant i parlant amb la Montserrat va sortir el tema de la importància de la indumentària per a qui la porta. Va parlar que abans, els homes de 50 anys i amb el traje negre semblaven uns vells. Ara una dona de 80 anys amb els vestits de colors que hi ha, té l'aparença d'una jove. I va afegir: "Pensar que nosaltres als 12 anys ens varen fer anar un any amb una cinta negra per la mort d'un avi!" Més importància de la indumentària comentada per l'entrevistada: "Un nen o nena que va a col·legi de qualsevol manera és molt probable que els companys o companyes el molestin i se'n riguin. El sol fet de portar les espadenyes brutes ja fa anar com acomplexat i al mateix temps provoca que els altres se li tirin a sobre." (3)

Finalment, la Montserrat encara explica com les noietes que pel que sigui se les permetia fer-se vestits una mica atrevidets, al començar-los a portar també començaven a pintar-se els llavis i fer-se altres empoleinements pròpies de noia més gran. El vestit havia desencadenat una cadena de reaccions igual com ho pot fer un determinat tall de cabell en un nen o noi. Jo hi vaig afegir que tot això demostra, una vegada més, que un professional de la indumentària pot influir molt en la vida de les persones. Tota una temàtica que no es tracta prou bé i tampoc s'analitzen els resultats.

COMENTARIS PSICOESTÈTICS

1) Ideal: Els professionals d'aquests oficis haurien de tenir prou suport perquè poguéssin crear moda. La Montserrat deia que en moltes ocasions havia estat ella la que havia fet el dibuix-model segons el que interpretava de la petició de la seva clienta.

(2) Actualment hi ha moltes dones que tenen una expressió facial de gran intel·ligència i haurien de remarcar més el vestit portant jaqueta i un coll ben dissenyat entre altres complements. Tot això pensant que aquesta dona s'ha de moure en ambients de molts homes i que ella hi ha de resaltar el seu caràcter directiu.

(3) Com veiem, la bona aparença és imprescindible però no cal caure en errors. No es pot pensar solament en l'aparença sinó que cal forjar el fons, la personalitat, la idealitat i uns preuats objectius a la vida.

DOLORS PRAT

Mataró, 1940.

Va viure molts anys a La Celler de Ter i actualment viu a Anglès.

Sastressa de:

Vestits de dona.

«Trajes» jaqueta.

Faldilles (pantalons no n'hi havia)

Pantalonets de mainada.

Vestits de núvia.

Va començar a practicar a casa seva als 12 anys amb ajut de la seva mare. Li agradava molt. Als 14 anys va anar a treballar amb el sastre Nogué d'Anglès i quan tenia 16 anys ja en sabia tant que va poder fer el vestit de comunió de la seva germana. Ja als 18 va anar a aprendre «corte» i es va posar a treballar de modista pel seu compte fins als 24 anys que va ser quan es va casar.

Recorda com amb en Nogué feien «trajes» per francesos. Cada dia els hi enviaven dues maletes: una de roba acabada i una altra per emprovar.

Dels 24 anys als 33 va tenir una carnisseria però va decidir dedicar-la i continuar el seu ofici de cosir. Feia confecció i va treballar amb el sastre de La Celler.

Després de treballar una temporada a Can Fanera va continuar molt professionalment el seu ofici fins que va poder.

BON GUST PROFESSIONAL QUE LI DONAVA FEINA

D'Anglès, poble que es distingia per la quantitat de gent que volia i podia anar mudada, tenia molts bons clients. Entre ells el director de la fàbrica, el Sr. Santalla, i la seva senyora. Li deien que no entenien com ho podia fer més bé i més barat que a Girona. També tenia clients de Girona. No li va faltar feina tot i que va sortir la competència dels de Can Font. Aquests es varen posar a vendre roba i també feien vestits.

ANGLÈS. UN ENTORN AMB MOLTES PERSONES ELEGANTS

A més de les senyores de grans i petits empresaris i directius d'empresa, també tenia bones clientes gràcies als guanys econòmics de dirigents i personal administratiu de les mines d'Osor.

Segons la Sra. Lola, a Anglès, les dones dels empresaris s'arreglaven molt per ser diferents de les altres que anaven més modestes. Normalment qui anava més ben vestit tenia un bon nivell cultural i sabia portar la indumentària que la singularitzava.

CONÈIXER LES TENDÈNCIES I POSAR-HI IMAGINACIÓ

Les gran guies per fer un vestit eren els anomenats “figurins” publicats en revistes de moda. Aquests ajudaven a decidir quin indument calia fer i també a fer-lo. A partir d’aquí es feia un disseny final, amb un conjunt de retocs, per arribar a aconseguir que no hi hagués cap vestit igual.

Calia respectar la norma del moment. Si la norma era anar curt s’havia d’anar curt però sempre diferent dels altres.

En 2 ó 3 anys et canviaven de llarg a curt o al revés. Si es tenia un vestit llarg es podia escurçar però si es tenia curt i calia anar llarg se n’havia d’adquirir un altre.

Les faldilles també anaven tinguent les seves variacions:

Plisades, acampanades, amb farbalans, llargues i estretes, curtes.

MATERIALS EMPRATS

Tergal: Molt difícil de treballar. (Quan va sortir va portar tota una revolució en el terreny de la indumentària). Molt de cotó. Fil. Alguna cosa de seda. El popelin.

SABER-SE VEURE I AGRADAR

Hi havia clientes que quan anaven per fer-se fer un vestit ja tenien una imatge clara de si mateixes. Sabien el que volien i per la Sra. Lola era fàcil que la nova indumentària agradés. També havia qui no se sabia veure per manca de clara imatge de si mateixa. Recorda com una joveneta, acompanyada per la seva mare, li va ser impossible decidir quin vestit li agradaria que li fessin. Després de molta estona intentant fer alguna concreció sobre què es podia fer va acabar plorant. Improvisadament li’n varen fer un, però hi ha el dubte de si el va arribar a portar mai.

LES ENLLUERNADORES NÚVIES

La núvia amb el seu vestit volia ser la reina de la festa. Que tothom la mirés. Realment buscaven que la miressin amb el seu vestit amb el vel o diademes. No portava joies per no desviar la mirada. Recordem com actualment en els pobles hi ha qui va a veure la núvia a la porta de l’església.

L’esmentat vestit es feia més cenyit o menys segons el tipus de persona. Normalment es procurava fer-lo cenyit. Sembla ser que no hi havia qui pensés suficientment amb la coordinació que hi ha d’haver entre el vestit, el calçat i el pentinat. Es procurava que aquesta fos de bon gust.

Hi havia núvies que no podien portar un determinat tipus de calçat. Al cap es portaven molts monyos o postissos per aguantar el vel. Es pot dir que normalment la núvia donava una aparença de rigidesa. Actualment es procura donar la sensació de dinamisme.

GAUDIR DE L’OBRA BEN FETA

Saber entendre a la clienta, decidir què es farà amb tota mena de concrecions, saber elegir els materials i ornaments, tallar, cosir, provar i més i més. Tot un ofici que dóna caràcter a les persones. No és res estrany que la Sr. Lola parlés de la satisfacció que dóna el veure aquell vestit fet per un mateix i que al cap d’uns anys encara el porten perquè ha agradat.

DOLORS PUIGDERRAJOLS

Nascuda a la casa «El Solé»
d' El Coll (Susqueda), 1943.

Fa molts anys que viu al mas
Garriga de St. Julià.

UNA VIDA FENT MOLT DE GANXET

La seva mare li va ensenyar a fer ganxet als 4 o 5 anys. De brodar n'havia après a Ca les Hermanes. Els que anàven en aquesta escola n'havien d'aprendre.

M'explicava com per fer les seves creacions es regia molt per unes publicacions sobre el tema del ganxet. En comprava i així tenia mostres per fer vestits i indumentària en general. Durant una bona temporada va tenir moltes comandes de les seves precioses realitzacions. També en va fer per les filles i la fillola. Inclús va fer vestits de comunió. Deia que sap interpretar molt bé les mostres o els models que figuren en les publicacions i que sap treure l'entrellat de com es fa qualsevol proposta representada en aquestes. Es queixava que en els nostres dies moltes persones no volen peces de ganxet perquè porten massa feina i «gasto». S'ha de comprar el fil, fer-lo fer, planxar-lo i emmidonar-lo.

IL·LUSIÓ I SENSIBILITATS PER FER-HO BÉ

Amb una gran vivacitat la Dolors parla de la il·lusió que té per començar una altra peça. També d'aquella pressa per acabar i veure si és maco.

Segons ella, recomana molt sovint que a l'hora d'encarregar un «tapete» per fer-lo lluir en una taula, cal facilitar les mides exactes de la taula. Molta gent es pensa que quan està fet es pot allargar o escurçar molt fàcilment i no és així. Perquè surti bé ha d'estar ben projectat des del principi.

Analitzant fets en el temps i l'evolució de les modes, ens trobem en uns anys que la Sra. Dolors va fer i vendre molts «xalecos» per dones. Eren com unes armilles sense botons. Per fer-los no calia massa precisió ni fer probes. Els feia i els venia sense conèixer la clienta. La botiguera que els hi encarregava ja s'havia posat d'acord amb la clienta sobre com el volia. Pensem que al passar la comanda, les clientes ja tindrien una idea de si els quedaria bé o no. Potser se n'emprobaven algú que hi hauria a la botiga.

Parlant de l'evolució de la moda, explicava com està veient que ara hi han dissenyades unes col·leccions impresionants. Són molt i molt maques. Per ella, abans no ho eren tant, però eren la referència més reeixida per decidir, per imitació, quin model es volia. Tot i això sempre hi havia qui una vegada fet el que havia demanat, deia que no li agradava. Per ella, treballar per la gent representa treballar molt bé i, encara a vegades, no n'hi ha prou. (1)

Què cercaven les clientes? Adornar, presumir, donar un toc d'elegància, allò del què diran.... Poder escoltar que diguin: Guaita! Té una «bànua» de ganxet! resulta molt afalagador. Era molt difícil saber què perseguia la intimitat de les persones a La Celler de Ter. Hi ha qui valora molt una bànuia de ganxet encara que s'hagi de rentar i planxar sovint.

Més canvis en les modes: En aquell temps, l'elegància no estava en les botigues i per tant, els que la volien aconseguir donaven feina als artesans i artesanes de diferents oficis. De vestits de ganxet, com que no se'n veien gaires, eren un luxe. La Sra. Dolors explica com una vegada, en una comunió a Borrassà, hi varen anar una mare amb les seves filles i la que feia la comunió. Portaven vestits de ganxet amb un excepcional bon gust. Eren l'admiració de tota la gentada. Segurament que tant aquesta mare com les filles debien pensar: «Tothom et mira!» Així es presumeix i hom pensa que s'és diferent amb una superioritat (singularització).

Reflexionant més sobre tot això amb l'entrevistada, varem estar d'acord que lo ideal seria que un mateix es fés l'indument o l'ornament que vol lluir. Se l'ha de sentir com la seva pròpia obra.

Per això la missió de de la modista o del venedor de tot lo relacionat amb temes d'imatge personal, ha de procurar que el client vagi veient i fent seu, encara que no ho sigui, el que està comprant. Cal que l'afavoreixi, que s'hi sàpiga veure i que li escaigui. Tota una qüestió que sense la ciència psicoestètica és molt difícil de fer. Si el vestit o ornament s'ha fet bé i queda bé crea una il·lusió i un estat anímic més ferm i de més vivacitat.

Anem parlant de més canvis en els temps. Deia: «Ara moltes famílies que van a un acte públic, miren d'anar amb una certa harmonia en el vestir. Abans això no es mirava tant. Es podia donar el cas que una persona sola portés un vestit nou d'un color i unes sabates que no hi lliguessin.» Amb el temps ja es va comprobar que era més lògic, especialment per les dones, que vestits, guants, «bolsos», mitjons i la resta tinguessin colors que lliguessin entre ells. No es pot dir res perquè durant molts anys una mateixa peça de roba devia servir per dues o tres persones.

És tanta l'elegància que inspira a la Sra. Dolors que va aconseguir que la seva filla, quan va anar a un casament, els convidats pensessin que era la núvia. (2)

MOLTA ELEGÀNCIA PER FER-SE EL NIU

Anant acabant les seves amables explicacions, va afegir:

«Les noies de solteres i sovint sense encara tenir «nòvio», ja es començaven a fer el que en deien el seu niu. Això volia dir, preparar llençols, sovint de cotó, coixineres amb lletres, estovalles, toballols blanques i towallons per quan es casessin. Es procurava que hi hagués molts brodats que se'ls feien elles o se'ls feien fer. S'havia d'anar fent un pilonet de tot això per anar allà on fós. Si no hi havia temps per fer-ho tot pasturant les vaques sempre es podien anar fent llençols. Ah! Ja hi havia feministes! Quan la roba es preparava de soltera, a cada peça només es posaven les inicials o el nom de la noia. Quan es feia ja casada, havia de posar primer el nom del marit i després el seu. En alguns casos alguna va ser tan llançada que abans de casar-se ja hi va posar el nom del seu nòvio i després, aquest la va deixar.»

Record històric de persones relacionades amb la confecció a La Celler de Ter

Amb voluntat de tenir la millor consideració per les cellerenques que han estat vinculades amb la professió la M.Teresa Matilló, la Imelda i la M. Carmen Palma han facilitat aquesta llista (records a partir de 1955):

Modistes

Maria Lloret
Montserrat Ausellé
Ma Teresa Matilló
Lola Prat (Massot)
Imelda Vila
Dolors i Rosa Espígol (Girona)
Victoria Marín (Salt)
Catalina Parramon (Can Calic)
Maria Rius (Mataró)
† Carme Turon (Serrallonga)
† Rosita Garriga
† Carme Bosch Lloret
† Antonieta Bosch Ventura
† Amàlia Güell
† Assumpta Martorell

Oficiales de modista

Ma Carme Perez de Tudela
Rosa Ma Fàbregas
Remei Boix Clasca
Montserrat Reig Prat
Ma Angels Bosch Bartrina (Can Francisco)

Brodat d'aixovars (especialment llençols)

Fins i tot feien marcatge de tovalloles (cosa que s'ha perdut)
Anita Massó
Pilar Lloret
Antònia Bautista
Altres

Sastresses

Anna Sanchez Danes
Carme Bosch Ventura
Pilar Novich Palahi
Josefina Noguer Tarres
Joana Tràfach Palou (Ca la Paula)
Montserrat Busquets
Roser Prat Vila
Isabel Ruiz
Isabel Dalmau
Carme Tràfach (Can Xico)

Brodadores

Pilar Lloret
Anna Masó
Ma Àngels Sarsanedes
† Maria Sitjes
† Maria Novich Palahi
† Carme Laguarda

Remalladores

(collien carreres de mitges)
Roser Grabulosa Tolsà
Rosita Traveria

Marcatge de mocadors comptant fils

Ma Àngels Sarsanedes

Collien punts de les mantellines

Antonia Ruiz Palau

D'acord amb els comentaris de moltes cellerenques, aquestes persones varen fer una feina molt ben vista i agraïda. Unes d'una manera i altres d'una altra varen facilitar moments de felicitat, de bellesa, de coqueteria i de seducció a les seves clientes, clients i als seus.

Crear induments, ornaments i complements per esdeveniments de tanta dignitat com el d'un casament, un bateig, una comunió, una festa o senzillament estar a casa, és fruit de tenir una excepcional significació de la vida.

COMENTARIS PSICOESTÈTICS

(1) Quan el client surt de l'establiment ha de poder dir: em veig a mi mateix. Ho ha de reflexar amb els ulls. Si diu "ja m'hi acostumaré", vol dir que el servei no ha anat bé.

(2) Es suposa que hi acompanyaria el to de la seva veu, la intensitat de la mirada, un maquillatge adequat i ganes de remarcar, entre els assistents, el lluïment del vestit.

.

EXPOSICIÓ DE VESTITS DE NUVIS I INDUMENTÀRIA DIVERSA, 1860-1970

PROMOGUDA PER M. CARMEN PALMA (ABRIL 2016)

EXPOSICIÓ D'INDUMENTÀRIA

Com molt bé es recordarà va tenir lloc en els dies 20 al 25 d'abril d'aquest any a la llar dels jubilats "La Fraternal".

Hi va haver moltes aportacions per ser exhibides. Es calcula va ser visitada per unes 2000 persones.

Cal agrair que despertés tant interès tant per preparar-la com per visitar-la tot compartint records i experiències del bon fer.

Moltes felicitats a la seva promotora Mª Carmen Palma i a tots els col·laboradors.

La Mª Carmen Palma a més de la seva creativitat poètica amb reconeixements internacionals ens pot aportar molt en altres vessants.

Ella viu plenament les recopilacions d'elements del vestir i d'objectes de la llar de temps passats.

Donat el seu do de gents, té moltes bones relacions que fan possible les poguem veure públicament.

És d'esperar que tingui el màxim de facilitats i ajuts per anar-nos organitzant petits i temporals museus de la nostra història catalana.

Maria Carmen Palma, promotora de l'exposició.

Recull de roba de petits i adolescents dels anys 50. Ganxet, mitja, punt d'abella i vestits combinats que eren molt freqüents en aquella època.

Vànova blanca feta de ganxet, mantellina negra i mocadors de farbolite blancs. El mocador taronja era un mocador anomenat de "nuvi" (els nois el regalaven a les seves nòvies).

A sobre la taula: llençols brodats.

Vestits de bateig. Se solien planxar i emmidonar. La majoria d'ells són centenaris. El vestit de color fúcsia va ser per un dels pocs casaments civils a l'any 1980.

Armillles centenàries amb pantaló. El vestit de bateig d'en Joan Novich, camises de dormir de cotó i un vestit de comunió de nen.

A l'exposició es facilitaven explicacions amb anècdotes. Vestit de bateig rosa de més de 100 anys, també un de ganxet i un de seda natural. Vestits utilitzats per fer-ne d'altres (La Carme Turon va aprofitar un vestit de núvia de la Maria Carreras per fer-ne un de batejar).

La Sra. Montserrat Moré (esposa d'en Joan Novich) vestida de núvia i acompanyada pels seus pares.

Salvi Gifre i Maria Puig.

Dolors Baubé en el dia de la seva comunió.

Dolors Baubé i Francesc Carreras en el dia del seu casament.

Diademes dels anys 1953 i 1958. Una "pamela" dels anys 70.

Mantellines de festa, de dol, de "pollita" (noia adolescent) i complements amb fotos adients. 70.

Llençols brodats ornamentats amb puntes. Coixineres amb botons i sabates de núvia.

Mantell pel bateig de nadons del segle XIX (una obra mestra en l'exposició). Es desconeix la mena de fil emprat per fer-lo.

Vestit blanc de l'any 1970 al costat d'un altre de núvia de color beig del 1958. A sota dos vestits de bateig. El de color rosa de ganxet és del segle XIX i el blanc va ser fet aprofitant un vestit de núvia.

A baix esquerra: vestit blanc de blonda.
A dalt i al centre vestit pabordessa de l'any 1970 fet per l'Antònia Bosch Ventura (el va fer a partir d'un vestit llarg de núvia).
A baix: vestits de bateig comprats fets en botigues.

Gorro i mantell de vestit de bateig de l'any 1951. A l'exposició hi havia aquest vestit de bateig i el de casament de la mateixa persona.

Resta de fotografies:
Vestits, pameles, guants, mitjons i jaquetes fetes de ganxet per la seva propietària Dolors Puigderrajols.

CARTELL-ANUNCI DE L'EXPOSICIÓ

Reproducció del cartell que es va dissenyar per aquest esdeveniment. Es va penjar a cartelleres i a les xarxes socials.

EXPOSICIÓ INDUMENTÀRIA GRANS CELEBRACIONS FAMILIARS DEL TER-BRUGENT EN EL ANYS 1890-1990

Hi podrà veure:

80 còpies de fotografies de núvis i núvies, 25 vestits de núvia -fets per elles mateixes-, dos d'home i uns pantalons de vellut -també de núvi de 100 anys enrere-, mocadors de núvi, dos vestits de batrejar de més de 100 anys, una camisa de dormir de núvia, vestits de primera comunió i de la solemne, vestits de dama d'honor i roba de mainada feta.

També arracades, pulseres, regals de casament, llençols i coixineres, diademes, cinturons, bolsos, molta obra feta amb garret per vestits de comunió, vel, mantellines, pamela, peinetes, guants blancs -reixats i sense reixar-, pentinadors i més.

Tot ben presentat i acompanyat de poemes fets expressament per aquests esdeveniments.

del 20 al 25 d'abril de 2016
de 10 a 12h i de 3 a 7h

Llar dels jubilats
"La Fraternal"
- La Celler de Ter-

Realització: Carmen Palma.
Col·labora: Ajuntament de La Celler de Ter
Comunicacions: Pere Masó Panella. Psicoestètica
www.esteticacatalana.info

RECORDS, AGRAÏMENTS I COMENTARIS FINALS

Un agraïment especial donat per la Maria Carmen Palma.

La roba interior tan antiga, un burro escalfa llits, un vestit de bateg, vestits de roba per petits i les camises de fil més antigues i un aparell de ràdio eren de Can Pla (Anglès). Els membres d'aquesta casa varen fer un gran esforç per rentar, planxar i portar-ho tot a la seu de l'exposició.

També un agraïment especial a la Dolors Baubé per deixar temporalment en préstec una gramola i un aparell de ràdio de gran interès històric.

Com no pot ser d'una altra manera la més sincer agraïment i felicitació a tots els participants.

Unes puntualitzacions finals d'en Pere Masó.

Un agraïment a tothom per afavorir el clima de confiança que s'ha creat en semblants esdeveniments i en el dia a dia. Aquest em permet parlar de motivadores propostes, fer entrevistes, fotografiar i disposar de documents històrics i publicacions amb tota mena de facilitats. Amb aquestes condicions es pretén desenvolupar una molt útil tasca de recerca i de promoció de la memòria històrica de la nostra demarcació del Ter-Brugent.

Amb tot, haig de pensar amb la figura del meu mestre Carles M. Espinalt, creador de la ciència psicoestètica i de la figura de l'assessor d'imatge. La seva futuritat i fonamentació són reconegudes internacionalment. Sense els seus ensenyaments personalitzats de direcció i del fenomen moda que em va facilitar no hauria pogut difondre amb semblant nivell la gran vàlua personal i professional dels coautors d'aquesta publicació.

Pere Masó Panella. Psicoestètica
pmaso2@xtec.cat
www.facebook.com/pere.masopanella

Estètica catalana
www.esteticacatalana.info

Organització del coneixement
www.facebook.com/organizaciodelconeixement

Recursos de l'autodeterminació
www.recursosperlautodeterminacio.cat